

GRENSOVERSCHRIJDEND WERKEN

Vakblad over werken en wonen over de grens

Nummer 71, mei 2025

Niet over grenzen, maar door grenzen heen: de student als structurele grensganger

Auteurs: **Prof. dr. Frank Cörvers, dr. Inge Hooijen en drs. mr. Pim Mertens**

Respectievelijk hoogleraar Demografische transitie, menselijke kapitaal en werkgelegenheid aan de Universiteit Maastricht, programmadirecteur Menselijk kapitaal in de regio bij het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) en verbonden aan Neimed, het Sociaal-Economisch Kenniscentrum Limburg; werkzaam als senior onderzoeker en consultant (eu)regionale ontwikkeling en brede welvaart bij Ecorys Rotterdam en verbonden aan Neimed, het Sociaal-Economisch Kenniscentrum Limburg, Regional Capital en het lectoraat Employability, Zuyd Hogeschool; wetenschappelijk coördinator bij het expertisecentrum Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility (ITEM) aan de Universiteit Maastricht.

De internationalisering van het hoger onderwijs krijgt al jaren aandacht, maar de specifieke dynamiek van grensregio's blijft vaak onderbelicht. Waar veel Nederlandse universiteiten zich profileren als regionaal geworteld met een internationale studentenpopulatie, is de Universiteit Maastricht fundamenteel anders: hier gaat de internationalisering samen met een euregionale worteling. Door de focus op stayrates wordt de bijdrage van afgestudeerden van de Universiteit Maastricht aan de Nederlandse economie onvolledig weergegeven. Op 14 maart 2025 onderstreepten vijf universiteiten uit de Euregio Maas-Rijn, namelijk de Universiteit Hasselt, Universit  de Liège, RWTH Aachen, Open Universiteit en de Universiteit Maastricht het euregionale profiel met een Memorandum of Understanding, gericht op het versterken van grensoverschrijdend onderwijs, onderzoek en de innovatiekracht van de (eu)regio.

Maastricht, een Europese universiteit in Nederlandse context

De Universiteit Maastricht (UM) kent het hoogste aantal internationale studenten van alle Nederlandse universiteiten. Meer dan de helft van de studentenpopulatie heeft een buitenlandse nationaliteit. Daarmee scoort UM het hoogst in het land, en dat is geen toeval. De universiteit ligt letterlijk op een kruispunt van culturen en talen, met voornamelijk studenten en medewerkers uit Nederland, België en Duitsland. Toch is het opvallend:

hoewel de universiteit op papier 'internationaal' is, is de meerderheid van de studenten in feite 'euregionaal lokaal' (zie tabel 1). Ze komen uit aangrenzende buurregio's zoals Noordrijn-Westfalen, Belgisch Limburg en Wallonië, veelal binnen een straal van 100 kilometer. Ongeveer 50% van de bachelorstudenten woont binnen een straal van 100 km rondom Maastricht. Studenten uit Nederland, Duitsland en België zijn samen goed voor circa 70% van de bachelorinstroom, terwijl 23% afkomstig is uit andere EU-lidstaten en minder dan 10% uit niet-EU-landen (Maastricht University, 2024; Mertens et al., 2025).

Tabel 1 (op de volgende pagina) laat zien dat de Universiteit Utrecht, Wageningen Universiteit en de Universiteit van Amsterdam een uitgesproken internationaal profiel hebben, met een hoog aandeel niet-Europese instroom van meer dan 30%. Daartegenover staat de Universiteit Maastricht, met slechts 8,1% niet-Europese bachelorstudenten, maar zich duidelijk onderscheidend als 'euregionaal lokaal' waarmee het een uniek profiel heeft binnen het Nederlandse universitaire landschap. In het recent getekende Memorandum of Understanding laten de vijf universiteiten uit de Euregio Maas-Rijn bovendien zien dat grensoverschrijdend hoger onderwijs meer is dan studentenmobiliteit: het levert een bijdrage aan een euregionaal ecosysteem. De specifieke grensligging (in combinatie met de demografische compositie) vereist een euregionaal functioneren.

Tabel 1: Instroom aantal bachelorstudenten naar herkomst in 2024 en profielvergelijking

Universiteit	Totaal	Totaal Niet-NL (% van totaal)	Niet-Europees (% o.b.v. niet-NL)	Profiel
Universiteit Maastricht	4868	3554 (68.9%)	288 (8.1%)	Euregionaal geworteld & Europese focus
TU Delft	3422	772 (22.6%)	89 (11.53%)	Nationaal geworteld & Europese focus & internationaal
Leiden Universiteit	5344	1266 (23.7%)	177 (13.98%)	Nationaal geworteld & internationaal
Rijksuniversiteit Groningen	6205	1699 (27.4%)	255 (15.01%)	Nationaal geworteld & Europese focus & internationaal
Radboud Universiteit	4039	407 (10.1%)	64 (15.72%)	Regionaal en nationaal geworteld
TU Eindhoven	2651	1373 (51.8%)	234 (17.04%)	Sterk Europese focus & internationaal
Vrije Universiteit Amsterdam	4784	815 (17.1%)	143 (17.55%)	Regionaal geworteld & internationaal
Tilburg University	3744	936 (25%)	171 (18.27%)	Nationaal geworteld & Europese focus & internationaal
Erasmus Universiteit Rotterdam	5930	1871 (31.6%)	407 (21.75%)	Internationaal
Universiteit Twente	2078	835 (40.2%)	209 (21.75%)	Sterk internationaal
Universiteit van Amsterdam	7573	3136 (41.4%)	951 (30.33%)	Sterk internationaal
Wageningen Universiteit	1346	163 (12.1%)	64 (39.26%)	Nationaal geworteld & internationale
Universiteit Utrecht	6483	777 (12%)	541 (69.63%)	Nationaal geworteld & sterk internationaal

Bron: gebaseerd op beleidsbestand ROD-wo, 1cijferHO, DUO/UNL, gepubliceerd door de Universiteit van Nederland (2025) Internationale studenten | Universiteiten van Nederland

Stayrates: woongemeente ≠ werkgemeente

Veel beleidsdiscussies over internationale studenten in Nederland richten zich op de zogenoemde 'stayrates': het percentage buitenlandse studenten dat na afstuderen in Nederland blijft wonen. Immers, hoe hoger de blijfkans, hoe hoger de baten zijn. Uit recent onderzoek van Nuffic (2025) blijkt dat in Nederlandse studiesteden¹ met meer dan 1.000 afgestudeerden gemiddeld 25% van de internationale studenten vijf jaar na afstuderen nog in Nederland woont, met Eindhoven als uitschieter richting bijna 50%. Opvallende uitzonderingen zijn Groningen met een stayrate van 22,1% en Maastricht met slechts 11,6% (Nuffic, 2025, p. 48). Die laatste cijfers geven echter een vertekend beeld, omdat ze zijn gebaseerd op de *woongemeente*. In grensregio's zoals in regio Maastricht blijven veel internationale afgestudeerden namelijk wel in de regio werken, maar wonen ze eventueel net over de grens in België of Duitsland. Uit alumni-onderzoek van de Universiteit Maastricht, blijkt dat ongeveer een derde van de afgestudeerden van de Universiteit Maastricht binnen een straal van 100 kilometer rond de stad blijft wonen en werken (Maastricht University, 2024). In de officiële stayrates tellen deze afgestudeerden die ofwel in de buurregio wonen en in Nederland werken ofwel in de buurregio werken en/of wonen niet mee als blijvers, terwijl zij wél economisch en maatschappelijk bijdragen aan Nederland dan wel de euregio. De huidige methode mist daardoor een aanzienlijk deel van het daadwerkelijke (eu)regionale effect van internationale, lokaal-euregionale afgestudeerden in grensgebieden.

Een afgestudeerde Duitse student van de Universiteit Maastricht die na het afstuderen in Aken woont maar in Maastricht werkt, verdwijnt volledig uit de Nederlandse stayrate-statistieken, terwijl er wél een bijdrage wordt geleverd aan de Nederlandse arbeidsmarkt en economie. In een grensoverschrijdende regio als regio Maastricht is het daarom logischer om in analyses rondom stayrates niet alleen naar de woonlocatie te kijken, maar ook de werkgemeente mee te nemen.

De kracht van euregionale verbondenheid

De stayrate-problematiek is exemplarisch voor de bredere uitdagingen in grensgebieden. In Maastricht hebben veel internationale studenten al wortels in de euregionale omgeving en blijven zij na afstuderen werken in de euregionale arbeidsmarkt (Hooijen et al., 2017). De regio functioneert daarmee als een euregionaal ecosysteem voor leren en werken. Bovendien zijn de baten van deze groep afgestudeerden substantieel. Internationale studenten versterken de arbeidsmarkt en innovatiecapaciteit, vooral wanneer zij na afstuderen in de regio blijven. Ze genereren niet alleen extra inkomsten via dagelijkse bestedingen aan huisvesting en levensonderhoud, maar kunnen ook bijdragen aan de invulling van beroepen met arbeidsmarktkrapte en brengen bovendien nieuwe perspectieven, vaardigheden en internationale netwerken mee (Hooijen & Reinold, 2022). De schattingen van de opbrengsten van internationale studenten voor de nationale economie en schatkist in de verschillende landen lopen nogal uiteen omdat er niet gelijke veronderstellingen en modelberekening zijn gehanteerd. De getallen hierna geven niettemin een indicatie van de significante meerwaarde voor Duitsland, Vlaanderen en Nederland.

Volgens onderzoek van het Institut der deutschen Wirtschaft (2025) leveren 1.000 internationale afgestudeerden in Duitsland, rekening houdend met alleen directe effecten, tussen de € 93,3 miljoen en € 329,8 miljoen aan netto inkomsten op voor de overheid. Vergelijkbare analyses in Vlaanderen tonen dat internationale studenten tussen de € 3.072 miljoen en € 4.408 miljoen aan netto inkomsten voor de economie opleveren, wat een netto bijdrage betekent van € 465 – € 613 per inwoner in Vlaanderen. (KU Leuven, 2023). Eerdere analyses van Nuffic (2022), mede op basis van berekeningen van het Centraal Planbureau (CPB), laten zien dat de totale inkomsten voor de Nederlandse schatkist van de instroom van internationale studenten in het studiejaar 2021/22 ca. € 1.500 miljoen bedraagt. Bovendien is de economische footprint van de Universiteit Maastricht, met meer dan de helft 'internationale' studenten, substantieel voor

de Euregio en Maastricht. In 2022 bedraagt de toegevoegde waarde in de Euregio+ bijna €479 miljoen, goed voor 6.739 banen. Verreweg het grootste deel daarvan wordt gerealiseerd in de stad Maastricht (Panteia, 2023). Er is dus een duidelijke gemene deler: opgeteld zijn de economische effecten van internationalisering heel positief.

Conclusie

De 'internationale' student is in grensregio's een structurele schakel in het euregionaal ecosysteem. De Universiteit Maastricht laat zien dat hoger onderwijs niet ophoudt bij nationale grenzen, maar juist floreert in euregionale verbinding. De cijfers rond instroom, verblijf en economische impact onderstrepen de noodzaak om beleid en statistiek aan te passen aan deze realiteit. Het vereist ook een kritische reflectie binnen de hoger onderwijsinstellingen: wat betekent het voor het onderwijs om in een euregio te functioneren? Het vereist wellicht meer aandacht voor taalonderwijs, culturele competenties, de euregionale arbeidsmarkt en een euregionale blik naast die van het Europese of internationale. Niet over grenzen, maar door grenzen heen: deze realiteit vraagt om een nieuw beleidskader. Wie de grensstudent erkent, investeert in een sterkere regio én een sterker Europa. Het is tijd dat nationaal beleid deze realiteit erkent en ondersteunt: niet over grenzen, maar door grenzen heen.

1 Stadiesteden zijn de steden waarin de specifieke vestiging van de onderwijsinstelling (hogeschool of universiteit) zich bevindt.

Bronnen

- Institut der deutschen Wirtschaft. (2025). *Volkswirtschaftliche Effekte der Zuwanderung über die Hochschulen: Auswirkungen auf öffentliche Haushalte und Wertschöpfung in Deutschland*. Keulen: Institut der deutschen Wirtschaft.
- Hooijen, I., Meng, C., Reinold, J., & Siegel, M. (2017). Competition for talent: Retaining graduates in the Euregio Meuse-Rhine. *European Planning Studies*, 25(12), 2212–2231. <https://doi.org/10.1080/09654313.2017.1354976>
- Hooijen, I., & Reinold, J. (2022). International student mobility. *TH&MA Hoger Onderwijs*, 2022(3).
- KU Leuven. (z.d.). *De economische effecten van internationalisering in het hoger onderwijs*. KU Leuven.
- Maastricht University. (2024). *Van de regio, voor de regio: Infographic*. Geraadpleegd op 1 april 2025, van <https://www.maastrichtuniversity.nl/nl/vander-egiovoorderegio#infographic>
- Maastricht University. (2025). *Vijf universiteiten Euregio Maas-Rijn willen meer samenwerking in onderwijs en onderzoek*. Geraadpleegd op 1 april 2025, van <https://www.maastrichtuniversity.nl/nieuws/vijf-universiteiten-euregio-maas-rijn-willen-meer-samenwerking-onderwijs-en-onderzoek>
- Mertens, P., Reinold, J., Sivonen, S., & Azhar, A. (2025). *ITEM Cross-Border Impact Assessment 2024 – Dossier 7: “Internationalisation in balance”: Cross-border regional effects on limiting international student mobility*. Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility / ITEM, Maastricht University.
- Nuffic (2022). *Stayrate en arbeidsmarktpositie van internationale afgestudeerden*. Den Haag: Nuffic.
- Nuffic. (2025). *Stayrate en arbeidsmarktpositie van internationale afgestudeerden*. Den Haag: Nuffic.
- Panteia. (2023). *Economische footprint van de Universiteit Maastricht*. Zoetermeer: Panteia.